

Kanttekeningen bij wetsvoorstel Toetsing in het primair onderwijs

In de reactie op het definitieve wetsvoorstel 'Toetsing in het primair onderwijs' brengt de PO-Raad een aantal kanttekeningen naar voren. Hierbij een nadere toelichting op de betreffende punten.

Tempo invoering eindtoets

In lijn met eerdere reacties vindt de PO-Raad het beoogde tempo van invoering van de centrale eindtoets in het regulier basisonderwijs (schooljaar 2012/2013) nog steeds te snel. De vraag is in hoeverre met een dergelijk kort invoeringstraject voldoende draagvlak wordt gecreëerd bij alle scholen, zeker nu schooljaar 2012/2013 met rasse schreden nadert en het wetsvoorstel nog behandeld moet worden in beide Kamers. De PO-Raad heeft bijvoorbeeld grote twijfels of scholen voor primair en voortgezet onderwijs wel tijdig genoeg geïnformeerd worden om te kunnen anticiperen op de verschuiving in afnameperiode en de consequenties hiervan voor de toelating tot het voortgezet onderwijs. Ook is de PO-Raad van mening dat door de korte termijn geen recht wordt gedaan aan de eisen van kwaliteit en zorgvuldigheid die horen bij een toets die voor leerlingen, ouders en scholen van groot belang zal zijn.

Toegevoegde waarde

Een andere kanttekening van de PO-Raad bij het wetsvoorstel betreft de maat voor leerwinst/toegevoegde waarde. De PO-Raad heeft al eerder grote bedenkingen geuit bij het voornemen van de overheid om de toegevoegde waarde van de scholen te bepalen en als uitgangspunt te nemen voor de beoordeling van leerresultaten van scholen. Naast knelpunten bij het ontwikkelen van een betrouwbare en voor scholen bruikbare maat voor leerwinst/toegevoegde waarde, heeft de PO-Raad vooral grote moeite met de voorgestelde koppeling naar het zichtbaar maken van goed presterende scholen en nog een stap verder prestatiebeloning. Dit werkt mogelijk strategisch gedrag van scholen in de hand. Gevolg hiervan is dat toetsscores een steeds minder betrouwbare en valide indicator worden van het werkelijke prestatieniveau van leerlingen waardoor de primaire functie van toetsing en het gebruik van toetsen als hulpmiddel bij opbrengstgericht werken wordt gecorrumpereerd. En dit terwijl in het voorliggende wetsvoorstel tegelijkertijd expliciet wordt aangegeven dat de te ontwikkelen werkwijze primair ondersteunend moet zijn bij het opbrengstgericht werken door scholen en hun besturen. De diverse vormen van gebruik van de te ontwikkelen maat zijn dan ook volgens de PO-Raad niet goed verenigbaar.

Tussentijdse toetsen referentieniveaus

In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt, als reactie op het advies van de Onderwijsraad, aangegeven dat bezien wordt op welke wijze tussentijdse toetsen van verschillende toetsontwikkelaars gerelateerd kunnen worden aan de referentieniveaus voor eind groep 8. Dit zal pas gebeuren nadat het project voor de ontwikkeling van zogenaamde sets van referentieopgaven (toetsopgaven die een gezaghebbende inhoudelijke uitwerking zijn van de referentieniveaus) is afgerond. Uiteraard begrijpt de PO-Raad dat de beschikbaarheid van deze sets van referentieopgaven essentieel is voor het kunnen relateren van tussentijdse toetsen (en de centrale eindtoets) aan de referentieniveaus. De PO-Raad vindt het echter noodzakelijk dat scholen de ontwikkeling van leerlingen in relatie tot de referentieniveaus met tussentijdse toetsen in kaart kunnen brengen en waar nodig het onderwijs bij kunnen sturen, voordat de referentieniveaus gekoppeld worden aan de centrale eindtoets en begonnen wordt met het betrekken van de referentieniveaus bij de beoordeling van de leerresultaten door de inspectie. Bovendien vindt de PO-Raad het wenselijk dat de overheid ervoor zorg draagt dat er ook voor de moeilijk meetbare domeinen zoals mondelinge taalvaardigheid en schrijfvaardigheid instrumenten beschikbaar komen

waarmee scholen de vaardigheid van hun leerlingen in relatie tot de referentieniveaus in kaart kunnen brengen.

Gegevensuitwisseling

Tot slot is in het wetsvoorstel opgenomen dat het bevoegd gezag de uitslag van de Centrale Eindtoets samen met het niveau van de toets, de datum van de toetsafname en de eventuele reden voor niet-deelname aan de toets aan de minister verstrekt ten behoeve van opname in BRON. Voor de uitslag van de toets gaat het daarbij om de totaalscore op de toets. Sinds vorig schooljaar zijn scholen verplicht gegevens van de eindtoets aan BRON te leveren. Dit levert voor scholen extra administratieve last op omdat de uitwisseling via het leerlingadministratiesysteem (LAS) van de school verloopt en de gegevens van de eindtoets daarin handmatig moeten worden ingevoerd. Geautomatiseerde verwerking is echter niet eenvoudig mogelijk omdat er geen eenduidige relatie kan worden gelegd tussen de betreffende leerling en zijn of haar toetsresultaten. Het gebruik van het persoonsgebonden nummer kan voorzien in een dergelijke koppeling. De PO-Raad vindt het daarom een omissie dat in het wetsvoorstel het gebruik van het persoonsgebonden nummer in het gegevensverkeer tussen de school en de centrale toetsafnemer niet wordt geregeld. Zeker nu de eindtoets een wettelijke verplichting wordt. Daarnaast is het de verwachting dat de door scholen te leveren informatie in de toekomst wordt uitgebreid, mede in verband met de referentieniveaus. De PO-Raad is dan ook van mening dat de overheid het gegevensuitwisselingsproces tussen scholen en de centrale toetsafnemer nader dient te faciliteren voorafgaand aan de uitbreiding van de huidige verplicht te leveren gegevens.